

Occupy is out, verandering komt door sociale innovatie

Maandag is het stil. Het meisje met de staartjes huppelt met haar oma naar de buurtsuper. Maandagochtend is van de witte was die wappert in de herfstwind. Van de geur van stoofvles met aardappels. Van tante Pollewop, de poes die de oprit bezet houdt, languit gestrekt, pootje voor haar ogen tegen de zon. De stilte in de straat leeft door het regelmatige schrapen van de bladhark. Een oudere man brengt de tuin op orde.

Maandagochtend lijkt op vroeger. Knus, overzichtelijk, vriendelijk; klef, bekrompen. Maar ja. We moeten verder.

Tijdens de koffie lees ik in [nrc next](#) over de dood van [Occupy](#). Gekaapt door idiote ideeën, verkwaad door slechte organisatie. Nrc next concludeert: 'ten onder gegaan aan zijn eigen idealen'. Tja, een goed idee loopt niet vanzelf, dat weet [Rob Wijnberg](#) nu ook. Je kunt een geweldige krant maken, het in oplagecijfers zelfs beter doen dan andere -en toch kun je zo maar geparkeerd worden. Voor mij was Rob's krant (bijna) elke ochtend een soort 'superfruit': energy booster mét vezels. Van opper-hoofdredacteur Vendermersch moet ik terug naar een opgewarmd nieuws-prakkie.

Occupy was er in de 'oude' Next ook niet beter van af gekomen. Ze zijn niet gek, hè. De tentjes

op het Beursplein en het Malieveld zijn het station 'zelig' al lang gepasseerd, die trein is nooit ergens aangekomen, verdwenen, punt uit. Actievoeren is misschien ook van vroeger. Tegenwoordig heet dat 'sociale innovatie'. En daar doet Nederland wel aan, inclusief duurbetaalde [conferenties](#) en [festivals](#). Zelf hou ik me als kennismedewerker van [Hivos](#) vooral bezig met sociale verandering in Azië en Afrika. Dus ga ik even kijken hoe dat hier werkt: bij het [Pluk innovatiefestival](#).

Ik moet zeggen: dit is geen stelletje anarchisten, en ook geen tree huggers en zelfs het aandeel trendy consultants valt mee. Ik tref onder meer Joost Beunderman en Arie Lengkeek, twee trekkers van ['De empathische stad'](#). Joost en Arie hebben namens [AIR](#), het architectuurcentrum van Rotterdam, en [00:/](#) [zero zero], een Londen's strategie- en ontwerpbureau maatschappelijke initiatieven van Rotterdammers verzameld. Het lijkt erop dat de economische crisis mensen motiveert om iets aardigs te doen voor de medemens. Jonge kledingsontwerpers laten hun collectie breien door de beste oma's van Rotterdam, in de [Granny's Finest](#) winkel aan de Karel Dormanstraat. Een gepensioneerde timmerman bouwt [boomhutten voor de kinderen in IJsselmonde](#). Omdat het leuk is, en om dit stuk Rotterdam te laten 'verdorpen' – een daad van verzet tegen oprukkende industrie. 'De empathische stad' straalt vertrouwen uit in verandering van onderop. Locale initiatieven om

speel- en ontmoetingsplekken te creëren, samen met dorpsgenoten in de lokale pub te investeren of zelfgemaakte spullen in een wijkwinkel te verkopen zijn voorbeelden van een nieuwe manier van ondernemen, bezitten en delen. Een antwoord misschien op de economische en financiële crisis.

Laten we er vooral geen 'best practice' van maken. De wijkondernemers in Rotterdam vinden het vast fijn dat de burgemeester langs komt, dat ze 'nieuws' zijn. Maar institutionalisering draait engagement van binnenuit vaak de nek om. Dan komen er subsidies en regels. Met de beste bedoelingen, maar dat is het hem juist, zegt [Paul Frissen](#), een andere spreker bij Pluk. Paul is hoogleraar Bestuurskunde aan de Universiteit van Tilburg en best grappig in zijn pleidooi ['hoed je voor goede bedoelingen, vooral die van jezelf'](#). Daarom ben ik ook zo benieuwd naar de ['Bank of the future'](#), kennelijk een initiatief van jonge bankiers om met de bobo's in gesprek te gaan over een duurzame manier van financiële dienstverlening, waarbij geld weer ertoe dient waarde te creëren en waarde uit te wisselen. Ik snap er voorlopig niets van, maar mijn gevoel zegt dat het ertoe doet. Het was hun eigen idee, hè? Zelf, van binnenuit, in een stroomversnelling gebracht door de crisis, geïnspireerd door een 'het kan wél' verhaal.

Iemand die dit verhaal voortreffelijk vertelt is [Adam Kahane](#). Een Canadese Zuid-Afrikaan die de afgelopen twintig jaar scenario oefeningen heeft

gedaan met strijdende partijen in Zuid-Afrika, Colombia, Guatemala, Israel, Zimbabwe. Kahane heeft recht van spreken wanneer het gaat om een manier om uit deze 'frustratingly stuck conflicts' te komen. '[Transformative scenario planning](#)' is het zoeken naar nieuwe verhalen over de toekomst, scenario's die door de conflictpartijen gezamenlijk worden ontwikkeld. Het om de tafel krijgen van de meest belangrijke opposanten van een maatschappelijk probleem (in een gemeenschap, een sector of op nationaal niveau) is daarbij niet alleen de eerste stap, maar de meest belangrijke.

Kahane is een man naar mijn hart. Laten we eerlijk wezen, praten met de tegenstander staat niet bepaald centraal in pogingen tot maatschappelijke verandering. Bewustwording is het zenden van een boodschap, regelgeving is het corrigeren van zichtbaar afwijkend gedrag, actievoeren is het mobiliseren van gelijkgestemden. In een gepolariseerd klimaat (in Nederland en op talloze andere plekken) lijkt zo iets simpels als 'praten met je tegenstander' haast een revolutionair voorstel.

Misschien heb ik het mis. Na jaren van groei van de flanken onderhandelen de grote tegenspelers in het Nederlandse politieke midden over een nieuw Paars. Toch weer polderen? Misschien zo gek nog niet. Maar dit keer met af en toe een blik over de dijken. En misschien niet alleen naar een wegwijnend occupy-activisme in Zucotti-Park. De energie van mensen die wel een uitweg uit de

crisis vinden pulseert: van [Athene](#) naar [Bangalore](#), [Cairo](#) naar Sao Paulo en [Dar en Salaam](#) naar [IJsland](#).

Ute Seela1

15 oktober 2012